

СОНУНИ

ЧУМІУРИИ ТОЧИКИСТОН

ДАР БОРАИ МАВОДИ ДОРУВОРИ ВА ФАЪОЛИЯТИ ФАРМАСЕВТИ

(Сонун аз 8.12.03с. № 72, аз 12.05.2007 № 270)
аз 18.06.2008 № 409, аз 03.07.2012 № 861)

БОБИ 1. МУСАППАРОТИ УМУМИ (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Моддаи 1. Масцади Сонуни мазкур

Сонуни мазкур асосиои *iysysii* сиёсати давлатии Чуміурии Тоҷикистонро дар соіаи муомилоти маводи дорувори моліои тибби ва фаъолияти фармасевти муайян намуда, муносибатіои доир ба коркард, тайёр намудан, озмоиши пеш аз дармонгоіи ва дармонгоіи (клиники), назорати сифат, судманди, бехатарии ва савдои маводи дорувори ва дигар муносибатіоеро, ки дар ин соіа ба миён меоянд, танзим менамояд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 2. Сонунгузори Чуміурии Тоҷикистон дар бораи маводи дорувори ва фаъолияти фармасевти (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Сонунгузори Чуміурии Тоҷикистон дар бораи маводи дорувори ва фаъолияти фармасевти ба Конститутсияи (Сарсонун) Чуміурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Сонуни мазкур, дигар санадіои меъёрии *iysysii* Чуміурии Тоҷикистон, инчунин санадіои *iysysii* байналмилаліе, ки Тоҷикистон оніоро эътироф кардааст, иборат аст.

Моддаи 3. Мафіуміои асосіе, ки дар ин Сонун истифода шудаанд

Мафіуміои асосі:

Маводи дорувори (минбаъд - дорувори) - маводест, ки барои пешгири, ташхис, муолиҷаи беморию, пешгирии іюмиладорі истифода шуда, аз хун ва қиблаи (плазма) он, инчунин аз узву ӯзвюи бадани инсон ё іайвон, растанию, маъданіо бо роіи тавлиф (синтез) ё бо истифодаи усуліои биологи (биотехнология) іосил карда шудаанд. Ба сатори дорувори инчунин маводи аз наботот, іайвонот ё бо роіи сунъі іосилшудаи дорои хосияти шифоі доштае, ки барои коркард ва истеісоли доруіо таъйин гардидаанд, инчунин иловагіюи фаъоли биологи ва ороиши, ки хусусияти табобатію пешгири доранд, дохил мешаванд.

Ашёи хоми дорувори - маводи растани, іайвоні, минералі, химияві ва дигаре, ки зисман коркард шудаанд ва аз таркиби оніо бо тарзи махсус моддаіои доруворіи (субстратно) хосияти шифоі доштаро ӯудо карда, барои ихтироъ ва истеісоли доруворію истифода мебаранд.

Доруворіи ба сайд гирифташуда - доруворіе, ки аз санъиши назоратію дармонгоіи (клиники) ва ихтибори (экспертизаи) меъёрію техникаи Вазорати тандурустии Чуміурии Тоҷикистон гузашта, ба Феіристи давлатии доруворію дохил карда шудаанд (Сонуни ІТ аз 03.07.2012 № 861).

Доруворіи такроран истеісолшуда (генеріки) - доруворіе, ки баъди гузаштани мӯілати амали *iysysioi* истисноии патент ба доруворіи асли, ба муомилот бароварда шудаанд.

Моліои тибби - маснуот ва масолеіе, ки дар амалияи тиб барои ташхис, табобат ва пешгирии беморию истифода мешаванд. Оніо аз

масолеі (бандиш, дузиш, масрифшаванда) ва маснуоти тибби (таъизоти тибби, ашёи парастори иборатанд.

Дорувории масунии іаёти (иммунобиологи) - доруворие, ки барои пешгирии масуни ва табобати масуни таъйин шудаанд (моя (вакцина), зардоб (сыворотка)).

Дорувории нашъаовар - дорувории ба рӯйхати маводи мухаддира дохилшудае, ки он мутобиси Сарордоди (Конвенсияи) Ягонаи Созмони Милали Муттаид дар бораи маводи мухаддира соли 1961 ва Сонунгузории Чуміурии Тоҷикистон таіия ва таъдид мешавад.

Дорувории рӯитаъсир (психотропи) - дорувории ба рӯйхати доруіои рӯитаъсир дохилшудае, ки он мутобиси Сарордоди (Конвенсияи) Ягонаи Созмони Милали Муттаид дар бораи маводи рӯитаъсири соли 1971 ва Сонунгузории Чуміурии Тоҷикистон таіия ва таъдид мешавад.

Дорувории заірнок - доруворие, ки дар рӯйхати доруіои заірноки аз ӯониби Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон тасдисшуда дароварда шудааст.

Дорувории радиоактив (радиофаъл) - доруворие, ки дар амалияи тиб истифода шуда, хислати нурфишони ионнокунанда дошта, тибси тартиби мусарраркардаи Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон истифода мешавад.

Дорувории салбаки - доруворие, ки аз рӯи таркиб, хусусият ва дигар тавсифо ба асл ё дорувории такроран истеисолшудаи истеисолкунанда (генерики) мувофисат намекунад, іайрисонуні ва сасдан бо таміасоіази салбаки мучаііаз шудааст ва ё дорои маълумоти нодуруст оид ба таркиб, таърихи истеисол, мӯилати истифодабарі ё истеисолкунандаи дорувори аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Гиёііои шифобахш - растаниіое, ки барои истифодаи оніо мувофиси тартиботи мусарраркардаи Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон дар пешгири ва муолиҷаи бемориіо иҷозат дода шудааст.

Дорувории іомеопаті (илоњи мислиа) - доруіое, ки тибси соидаіои іомеопаті истифода мешаванд ва ба фасли махсуси Феҳристи давлати ворид шудаанд.

Сифати дорувори - мутобисати доруворӣ ба стандарти давлатии сифати дорувори.

Бехатарии дорувори - тавсифи дорувори, ки ба таідили сиёсии судманди ва дарачаи хавфнокии оніо асос ёфтааст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Судмандии дорувори - тавсифи дарачаи шифоии дорувори ба ӯараёни беморі.

Шаіодатномаи сифати дорувори - іуъъате, ки мутобисати сифати дорувориро ба стандарти давлатии сифати дорувори тасдис мекунад (Сонуни ІТ аз 03.07.2012 № 861).

Дастури доруномаві (фармакопей) - санади меъерію техникіе, ки талаботро оид ба дорувори, таміагузории оніо, шароит ва мӯилатіои нигоідори, усуліои таіили сифати дорувориро муайян мекунад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Доруномаи (фармакопейі) давлати - мачмӯи санадіои меъеріе, ки сифати дорувори ва тарзи муайян намудани оніоро мураттаб месозад.

Феҳристи давлатии дорувори - санади меъеріи дорои маълумот дар бораи доруворие, ки истеисол ва истифодаи он дар амалияи тибби Чуміурии Тоҷикистон иҷозат дода шудааст.

Дастури технологі - санади меъеріе, ки дар он воситаіои техникі, тарзи технологі, меъёр ва меъёрномаіои тайёр намудани дорувори муайян карда шудааст.

Истеисоли дорувори - ӯараёни технологіи ба даст овардани дорувори, баркаші, бастабанді ва таміагузории оніо.

Назорати сифати дорувори - мачмӯи тадбиріое, ки ба воситаи оніо мутобисати дорувори ба талаботи санадіои меъерію техникі санъида

таъмин карда мешавад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Фаъолияти фармасевти - мафиуми умумии илмиву амалиест, ки ихтироъ, коркард, истеисол, тайёр кардан, нигойдори, басту банд, iamлу насл, басайдгирии давлати, стандартикунони, назорати сифат, тамгагузори, савдо, реклама, истифодаи дорувори ва дигар амалиётро вобаста ба муомилоти маводи дорувори дар бар мегирад.

Ташкилотҳои фармасевти-ташкilotу корхонаҳо ва муассисаҳо, ки ба воридот, содирот, нигойдори, коркард, истеисол, назорати сифат, судманди, бехатарӣ, савдои дорувори ва молҳои тибби, iamчунин ба захира, коркарди ашёи хоми дорувори ва парвариши гиёҳҳои шифобахш, чамъовари, таилл ва додани иттилоот дар бораи фаъолияти фармасевти, дорувори ва молҳои тибби машӯланд. Ба онҳо ташкilotу корхонаҳои фармасевти (заводҳо, фабрикаҳо ва ғайра), дорухонаҳо, озмоишгоҳҳои махсусгардонидашуда, корхонаҳои коркарди дорувори, корхонаҳои савдои яклухт ва хочагиҳо мансубанд, ки ба захира ва коркарди ашёи хоми дорувори машӯланд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Дорухона - ташкilotе, ки дар он нигойдори, тайёр кардан, бадастоварӣ, назорати сифат, савдои дорувори аз рӯи дорухат ё бидуни он ва савдои молҳои тибби сурат мегирад ва маълумот оид ба доруҳо дода мешавад.

Дорухат - мурочиати хаттии духтур ба фармасевт доир ба тайёр кардан ва додани дору бо нишондоди тарзи истеъмоли он.

Доруҳои таъйилан тайёршаванда (экс темпорали) - доруҳо, ки дар дорухонаҳо iamнгоми зарурат аз рӯи таъйиноти асоси ва расми тайёр карда мешаванд.

Кумитаи дорушиносӣ (фармакологӣ) - масоми ихтибории (экспертии) Вазорати нигойдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои марбут ба иҷозати озмоишҳои дармонгоҳи (клиники) ва дар амалияи тиб истифода бурдани маводи ватанӣ ва хориҷии дорувори, масунии iaёти (иммунобиологи), ташхисӣ ва пешгири.

Кумитаи доруномавӣ (фармакопей) - масоми ихтибории (экспертии) Вазорати нигойдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба арзёби ва мутобис сохтани санадҳои меъёрию техникӣ, ки талаботро нисбат ба сифати дорувори, ашёи хоми дорувори, тарзи назорати онҳо муайян менамояд.

Ҷавоари (субстансия) фармасевтӣ - доруворӣ дар намуди моддаҳои фаъоли биотехнологӣ, биологӣ, маъданӣ ё кимиёвӣ дорои хосияти шифоӣ, ки барои истеисол ва тайёр кардани доруворӣ истифода шуда, судмандии таъобатии онро муайян менамояд (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Муомилоти доруворӣ - таия, озмоишҳои токлиникӣ ва клиникӣ, экспертиза, басайдгирии давлатӣ, стандартонӣ ва назорати сифат, судмандӣ, бехатарӣ, истеисол, тайёркунӣ, нигойдорӣ, iamлу насл, воридот ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содирот аз он, додан, фурӯштан, истифода, реклама ва нобуд кардани доруворӣ (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Номи таъорати доруворӣ - номи доруворие, ки онро таиягар (истеисолкунанда) муайян кардааст (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Шаидатномаи басайдгирии доруворӣ ва молҳои тиббӣ - iуӣати музарраркунандаи вазъи iукусии моли алоидаи мушаххас, iamчун маисулоти тиббӣ ё фармасевтӣ ва иҷозатдиандаи истифодаи он дар соҳаи тандурустӣ (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

БОБИ 2. ТАНЗИМИ ДАВЛАТИИ СОҲАИ ДОРУВОРИ
ВА ФАЪОЛИЯТИ ФАРМАСЕВТИ
(Конун аз 18.06.2008 № 409)

Моддаи 4. Танзими давлатии муносибатҳои дар соҳаи дорувори ва

фаъолияти фармасевти

Танзими давлатии муносибатиёе, ки дар соҳаи дорувори ва фаъолияти фармасевти ба миён меоянд, ба тарзи зерин амали мегардад:

- баъайдгирии давлатии маводи дорувори;
- иҷозат додан ба фаъолияти фармасевти (Конун аз 18.06.2008 № 409);
- аттестатсия ва додани сертификат ба мутахассисони соҳаи фаъолияти фармасевти;
- назорати давлатии истеҳсол, тайёр кардан, сифат, судманди ва беҳатарии маводи дорувори.

Моддаи 5. Салоҳияти масоми іокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи дорувори ва фаъолияти фармасевти

Салоҳияти Іукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- сиёсати ягонаи давлатиро дар соҳаи таъминоти аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо маводи дорувори муайян мекунад;
- тартибу шартҳои Назорати давлатиро оид ба сифат ва беҳатарии дорувори ва молҳои тибби мусаррар менамояд;
- барномаҳои асосии таъмини кафолатноки аҳолиро бо дорувори дар муассисаҳои давлати ва ғайридавлатии нигаҳдори тандурусти таъин ва тасдиқ, менамояд;
- тартиби идоракунии сохтори масоми Системаи давлатии фармасевти ва саноати он, тартиби ташкил ва фаъолияти онро мусаррар месозад;
- сиёсати ягонаи техникро дар соҳаи саноати фармасевти таъмин менамояд;
- Номгуи моддаҳои сахттаъсир ва Номгуи моддаҳои заирнокро тасдиқ менамояд (Конун аз 18.06.2008 № 409);
- гуруҳи шахсони ба таври имтиёзнок бо дорувори таъминшаванда ва инчунин шартҳои тартиби таъминоти онро мусаррар менамояд;
- системаи ягонаи давлатии маҷмаиҳои ягонаи тарбияи кадрҳои соҳаи фармасевтиро муайян мекунад;
- тартиби сертификатсияи дорувори, молҳои тибби муайян менамояд (Сонуни ЁТ аз 12.05.2007 №270);
- низомнома оид ба фаъолияти масоми ваколатдори Іукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ, мекунад;
- мутобиқи сонунгузори іамқориҳои байналмиллалиро анҷом дода, дар соҳаи фармасевти ва саноати он шартномаҳои байналмиллалӣ менамояд;
- дигар ваколатҳои пешбининамудаи Сонуни мазкур ва сонунҳои дигари Ҷумҳурии Тоҷикистонро анҷом медиҳад.

Моддаи 6. Салоҳияти Вазорати нигаҳдори тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи дорувори ва фаъолияти фармасевти

Вазорати нигаҳдори тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- сиёсати давлатии доруворо дар мамлакат амали месозад;
- сиёсат ва самтҳои бо дорувори таъмин намудани аҳолиро таъин менамояд;
- фаъолияти масоми іокимияти ифроя, инчунин системаи давлати ва хусусии соҳаи фаъолияти фармасевтиро іамқонг месозад;
- талаботи аҳолиро ба маводи дорувори муайян месозад;
- Руйхати маводи дорувори асосиро таъин ва тасдиқ мекунад (Конун аз 18.06.2008 № 409);
- тадқиқоти илмӣ ва ихтироҳои дорувори навро ташкил мекунад;
- вазиҳои дорушиносӣ (фармакологӣ) ва дастури доруномавири (фармакопейро) ба амал менамояд;
- доруномаи давлатиро (фармакопейи давлатиро) нашр мекунад (Конун

аз 18.06.2008 № 409);

- доруномаи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ ва нашр мекунад (Конун аз 18.06.2008 № 409);

- хориҷи қарда шуд (Сонуни ИТ аз 12.05.2007 №270);

- Феҳристи давлатии дорувори Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ мекунад;

- номгӯи дорувори ва молҳои тиббиро, ки тавассути дорухонаҳои ва муассисаҳои таъбиқоти пешгирии ба фуруши (истифодаи) онҳо иҷозат дода шудааст, мусарраф менамояд;

- тартиби Назорати давлатиро оид ба риояи меъёр ва соидаҳои беводарӣ (санитарӣ) дар муассисаҳои фармасевти муайян менамояд;

- тартиби Назорати давлатиро оид ба сифат судманди ва бехатарии дорувори ва молҳои тиббӣ, ки дар муассисаҳои фармасевти фурухта мешаванд, муайян менамояд (Конун аз 18.06.2008 № 409);

- ихтибори (экспертиза) сифат, судманди ва бехатарии дорувориеро, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол мешавад ва ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид мешавад, анҷом медиҳад;

- баъайдгирии давлатии дорувориеро анҷом медиҳад;

- номгӯи дорувориеро, ки ба дорухати духтур фурухта мешаванд, тасдиқ мекунад;

- ҷамъовари ва натиҷагирӣ аз маълумоти дар бораи истифодабарӣ, ақсуламал (таъсири иловагӣ) ва оид ба хусусияти таъсири мутасобилаи доруҳои анҷом медиҳад (Конун аз 18.06.2008 № 409);

- аттестатсия ва сертификатсияи мутахассисонро, ки дар соҳаи фаъолияти фармасевти машғуланд, амали мекунад;

- яқоя бо масомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлати ҷамоатангезии фаъолияти муассисаҳои давлати, инчунин дорухонаҳои идоравию хусусӣ ва муассисаҳои таъбиқоти пешгириро вобаста ба таъмини аҳоли бо дорувори анҷом медиҳад (Конун аз 18.06.2008 № 409);

- таъйину истифодаи осилони ва судмандии дорувориеро ташвиш менамояд;

- хориҷ қарда шуд (Сонун аз 8.12.03с. № 72);

- дар соҳаи сиёсати дорувори ва таъминоти дорувори ҷамғорӣ байналмиллалӣ тартиби мусаррафнамудаи сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амали месозад.

Моддаи 7. Салоҳияти масомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлати дар соҳаи дорувори ва фаъолияти фармасевти (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Масомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлати дар соҳаи дорувори ва фаъолияти фармасевти ваколатдоронро мутобиқи Сонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иҷозати саломатии аҳоли" ва Сонуни мазкур анҷом медиҳанд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 8. Назорати давлатии доруворӣ ва фаъолияти фармасевти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 861)

Назорати давлатии доруворӣ ва фаъолияти фармасевтиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути масомоти ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 861).

Назорати давлатии доруворӣ ва фаъолияти фармасевтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба истеҳсоли доруворӣ дар дохили кишвар ва воридоти он ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ қарда мешавад (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 861).

Назорати давлатии муомилоти доруворӣ аз назорати озмоишҳои клиникалии доруворӣ, сифат, судмандӣ, истеҳсол, тайёркунаӣ, нигоҳдорӣ, ҷамғу насл, воридот ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содирот аз он,

додан, фурӯхтан, истифода, реклама ва нобуд кардани доруворъ иборат аст (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Назорати давлатии муомилоти доруворъ бо роїои зерин амалъ карда мешавад:

- санїиши риояи коидаїои амалияи озмоишгоїъ ва клиникъ іангоми озмоишїои токлиникъ ва клиникии дорувори дар соїаїои тандурустъ ва байторъ истифодашаванда, соидаїои ташкили истеїсол, санїиши сифат, савдои яклукhti доруворъ, тайёркунъ ва додани доруворъ, нигої доштан ва нобуд кардани доруворъ;

- гузаронидани санїишїои риояи шарт ва талаботи иїозатномадиїъ;

- санїиши сифати доруворъ;

- омўзиш ва мониторинги таъсирнокъ ва бехатарии доруворъ;

- гирифтани иттилоот оид ба мусарраркунъ ва истифодаи нарх ва болонархъ аз масомоти давлатъ ва субъектїои муомилоти доруворъ (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Масоми ваколатдори Ёкумати Чумїурии Тоҷикистон оид ба назорати давлатии фаъолияти фармасевти дар Чумїурии Тоҷикистон дар доираи салоїияти Вазорати нигаїдории тандурустии Чумїурии Тоҷикистон, ки Сонуни мазкур мусаррар намудааст, татбиси сиёсати давлатиро дар соїаи таъмини аїоли бо дорувори ва молїои тибби мустасилона анчом медиїад.

Низомнома ва сохтори масоми ваколатдори Ёкумати Чумїурии Тоҷикистон оид ба назорати давлатим фаъолияти фармасевти аз њониби Ёкумати Чумїурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 9. Назорати давлатии фаъолияти фармасевти дар соїаи байторї

Назорати фаъолияти фармасевти дар соїаи байторї мутобиси санадїои меъёрию іусузии Чумїурии Тоҷикистон анчом дода мешавад.

БОБИ III. ТАЪМИНОТ БО ДОРУВОРИ.

СТАНДАРТ ВА ТАЛАБОТ НИСБАТ БА ДОРУВОРИ

Моддаи 10. Таъминот бо дорувори

Таъмини аїоли бо дорувори ва молїои тиббие, ки номгўи онїоро Вазорати нигаїдории тандурустии Чумїурии Тоҷикистон барои истифода дар фаъолияти тибби ичозат додааст, инчунин іимоя дар іолатїои ба саломатї расидани зиён аз истифодаи дорувори тибси нишондоди тибби , аз тарафи давлат кафолат дода мешавад.

Ёкумати Чумїурии Тоҷикистон барои мусаррар намудан ва риояи низоми таъмини сифат, судманди ва беїатарии дорувори масъул аст. Бо дорувори ва молїои тибби таъмиинамудани аїолиро шахсони іусусъ ва соїибкорони инфиродие, ки барои фаъолияти фармасевти ичозатномадоранд, инчунин муассисаїои табобатїю пешгири (ба истиснои савдои дорувори) анчом медиїанд (Сонуни ЁТ аз 18.06.2008 № 409, аз 03.07.2012 №861).

Гурўїи шахсони ба таври имтиёзнок бо дорувори таъминшаванда, инчунин шартїову тартиби таъмини онїоро Ёкумати Чумїурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 11. Тартиби мусаррар намудани стандарт ва талабот нисбат ба сифати дорувори ва молїои тибби дар Чумїурии Тоҷикистон

Стандартїо (дастури муvasатии дорунома, дастури дорунома, доруномаи давлати) ва талаботро оид ба сифат, судманди ва беїатарии дорувори ва молїои тибби Вазорати нигаїдории тандурустии Чумїурии Тоҷикистон мусаррар менамояд.

Моддаи 12. Талабот нисбат ба дорувори

Дорувори бояд хушсифат, судманд, бехатар бошад ва ба талаботи доруномаи давлати (фармакопеяи давлати) дастури доруномаи давлати, инчунин дигар стандартҳои истифодашавандаи Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ бошад.

Дорувори дар ғаъолияти тиббии Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодашаванда, инчунин ҷавоари (субстансияи) фармасевтӣ ҷаҳз бояд тибқи тартиби мусарраҳнамудаи Луқмати Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои сертификатсия гардонидани шавад (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 861).

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоти доруворие, ки ба талаботи стандартҳои мусарраҳшуда ҷавобгӯӣ нест, манъ аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 13. Ихтирои дорувори

Таҷрибаҳои ихтирои дорувори навро муассисаҳои илмӣ таҷрибаӣ, илмӣ истихсолӣ, таълимӣ ва дигар шахсонӣ вояи ва ҷисми анҷом медианд.

Ҷисми муаллифии дорувори ба шахси вояи тааллуф дорад, ки бо меънаи эҷоди вай дорувори ихтироъ мешавад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Ҷисми амволи ва ҷаҳзи амволие, ки ба ихтироъи дорувори вояи аст, тибқи сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегардад.

Моддаи 14. Истеҳсол ва тайёр намудани дорувори ва молҳои тиббӣ

Барои истеҳсол ва тайёр намудани дорувори ва молҳои тиббӣ роҳи дода мешаванд, ки истифодаи онҳо Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби мусарраҳшуда иҷозат додааст.

Истеҳсол ва тайёр намудани дорувори ва молҳои тиббӣ аз тарафи муассисаҳои фармасевтӣ, ки барои ғаъолияти фармасевти иҷозатнома доранд, сурат мегардад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Истеҳсоли дорувори ва молҳои тиббӣ мутобиқи регламенти технологӣ бо роҳи талаботи дастури дорунома, доруномаи давлати ва стандартҳои дигари давлати, бо назардошти меъриҳои байналмиллалӣ вояи ба истеҳсоли маводи дорувори ва молҳои тиббӣ анҷом меёбад.

Тайёр кардани дорувори аз тарафи шахсонӣ ҷисми ва соибкорони инфиродӣ барои ғаъолияти фармасевтӣ иҷозатномадошта дар асоси дархости муассисаҳои таъбиқӣ пешгири ва доруҳои духтур амали мегардад (Сонуни ИТ аз 18.06.2008 № 409, аз 03.07.2012 № 861).

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол ва тайёр намудани дорувори салбаки ва ба талаботи стандартҳои мусарраҳшуда ҷавобгӯӣ набуда манъ аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Шарт ва дастури истеҳсоли ашёи хоми дорувори, маводи дорувори ва молҳои тиббиро Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусарраҳ менамояд.

Номгӯи дорувори ва молҳои истеҳсолшавандаи тиббиро ҳуди корхонаҳои истеҳсолкунанда муайян менамоянд.

Моддаи 15. Бастандӣ ва таҷрибаҳои дорувори ва молҳои тиббӣ

Бастандӣ ва таҷрибаҳои дорувори ва молҳои тиббӣ тибқи стандартҳои тасдиқкардаи Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

БОБИ IV. САВДО, ВОРИДОТ ВА СОДИРОТИ ДОРУВОРИ

Моддаи 16. Савдои дорувори

Савдои (аз њумла савдои яклукхт) дорувори ва моліои тибби дар саламрави Чуміурии Тоҷикистон дар асоси ичозатномаи дахлдор аз њониби ташкилотіои фармасевти, шахсони іусуѕъ ва соіибкорони инфиродъ сурат мегирад (Сонуни ЁТ аз 18.06.2008 № 409, аз 03.07.2012 № 861).

Ба аіоли фурухтани дорувори ва моліои тиббиро истеісолкунандагон ва маісулотсупорандагони яклукхт таніо тавассути муассисаіои дорухонагі, ки ба талаботи мусарраркардаи Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон вобаста ба шароити нигаідори ва фуруши дорувори ва моліои тибби чавобгу буда, ба њо меоранд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Фуруши дорувори бесифат, салбакі, ба талаботи стандартіои мусарраршуда чавобгўй набуда ва мўілати истифодааш гузашта манъ аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Маісулотсупорандагони яклукхт вазифадоранд, ки дорувори ва моліои тиббиро аз истеісолкунандагони ичозатнома дошта харидорі намуда, оніоро ба муассисаіои дорухонагии ичозатнома дошта, инчунин муассиса ва ташкилотіои табобатію пешгири, масоми њамъияті ё давлатии нигаідории тандурусті ва озмоишгоііои тадсисоті, ки таісиси дорувориро анчом медианд, фурушанд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 17. Асоси боздоштан ё бекор кардани ичозатнома (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Дар сурате, ки агар дорандаи ичозатнома риояи талаботи ба таънізот, іайати коркунон, шартіои нигоідори ва муносибат бо дорувори пешниодшударо таъмин накунад ё іар як мусаррароти Сонуни мазкур ва дигар санадіои меъёрію іусуѕии Чуміурии Тоҷикистонро дар соіаи дорувори ва фаъолияти фармасевти вайрон кунад, амали ичозатномаи фаъолияти фармасевтиро пеш аз мўілат боздоштан ё бекор кардан мумкин аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Агар муассисаи фармасевти дар давоми як сол ба фаъолияти фармасевти шурўъ накарда бошад, амали ичозатнома боздошта мешавад ва онро мутобиси сонунгузорі барсарор кардан мумкин аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Ичозатномаро (литсензияро) бо сарори суд дар асоси аризаи масоми ичозатномадианда (литсензиядианда) ё масоми дигари салоіиятдор бекор кардан мумкин аст.

Барои бекор кардани ичозатнома иніо асос шуда метавонанд (Конун аз 18.06.2008 № 409):

- ошкор гардидани маълумоти нодуруст ё бардурўї дар іуњњатіое, ки барои гирифтани ичозатнома пешниод шудаанд (Конун аз 18.06.2008 № 409);
- аз њониби дорандаи ичозатнома якњанд маротиба ё даіалона вайрон карда шудани талабот ва шартіои ичозатнома (Конун аз 18.06.2008 № 409);
- сарори іайрисонуні дар бораи додани ичозатнома (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 18. Кумаки башардустонаи дорувори ва моліои тибби (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Дорувори барои масадіои башардустона пешбинигардида, ба саламрави давлат тибси тартиби мусаррарнамудаи Іукумати Чуміурии Тоҷикистон ворид карда мешавад.

Доруворие, ки дар асоси кумаки башардустона iamлу насл мегардад, аз ھیати сифат ва беіатарі бояд ба стандартіои Чуміурии Тоҷикистон ва стандартіои байналмиллалі ҷавобгў бошад.

Ҷавобгарии шахсони vosei ва iysysi барои истифодаи іайримассаднок ва фурухтани дорувори бо массадіои кумаки башардустона пешбинигардида тибси сонунгузории Чуміурии Тоҷикистон ба амал бароварда мешавад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 19. Дорухат

Шакли дорухат барои гирифтани дорувори, соидаіои ба расмият даровардани он ва талабот нисбати мазмуни онро Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Моддаи 20. Басайдгирии давлатии дорувори

Истеісол, фурўш ва истифодаи дорувори ва моліои тибби дар саламрави Чуміурии Тоҷикистон баъди басайдгирии давлатии оніо тибси тартиби музаррарнамудаи Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Бояд ба сайди давлати гирифта шаванд:

- дорувории нав;
- омехтаи (комбинатсия) нави доруворие, ки саблан ба сайд гирифта шуда буд;

- доруіое, ки саблан ба сайд гирифта шудаанд, вале бо миздори (дозировка) нав ва ё тарсиби дигари моддаіои ёридиіанда дар шакли дорувории дигар истеісол мешаванд;

- дорувории такроран истеісолшуда (генерекі).

Доруіое, ки тарафи дорухонаіо, аз іумла соіибкорони инфиродӣ тибси дорухати духтурон ва бо дархости муассасаіои таботатию пешгири тайёр карда мешаванд, ба сайди давлати гирифта намешаванд (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Басайдгирии давлатӣ манъ аст, агар:

- ду ва зиёда дорувории таркибашон гуногун зери як номи тиіоратӣ истеісол шуда бошанд;

- як шакли доруворие, ки аз тарафи як истеісолкунанда зери номіои гуногуни тиіоратӣ истеісол ва барои ба сайди давлатӣ гирифтани чун ду ва зиёда доруворӣ пешниіод шуда бошад (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Ба дорувории ба сайд гирифташуда шаіодатномаи басайдгирии доруворӣ ва моліои тиббӣ бо зикри шаклу вояіои доругӣ ба мўілати пані сол дода мешавад (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Шаіодатномаи басайдгири минбаъд пеш аз ба итмом расидани мўілаташ аз тарафи масоми ваколатдори Іукумати Іуміурии Тоіикистон оид ба назорати давлатии фаъолияти фармасевтӣ дар асоси аризаи соіибіукузи шаіодатномаи басайдгирӣ тасдиқ карда мешавад (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Маълумот оид ба доруворӣ ва моліои тиббии ба сайди давлатӣ гирифташуда бо талаби шахсони vosei ё iysysie, ки ин маводро ба сайди давлатӣ мегиранд, дар іолатіои зерин метавонад махфӣ нигоі дошта шавад, агар:

- доруворӣ ё таркиби он барои шахсоне, ки ба чунин маълумот сарукардоранд, маълум набошад ва барои истеісолкунандаи он махфӣ нигоі доштани он зарур бошад;

- махфӣ нигоі доштани он аіамияти тиіоратӣ дошта бошад (Сонуни ЁТ аз 03.07.2012 № 861).

Номгўи дорувории басайдгириташуда аз ھیати Вазорати нигаідории тандурустии Чуміурии Тоҷикистон дар Феіристи давлатии дорувори дохил

карда мешавад.

Масоми ваколатдори Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад ҷараёни басайдгирии ғаврии дорувориро анҷом диҳад. Низомнома дар бораи ғавран басайдгирии дорувори масоми ваколатдори Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъия мекунад ва онро Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Моддаи 21. Воридот ва содироти дорувори ва молҳои тибби дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Воридоти дорувори ва молҳои тибби ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷамчунин содироти дорувори ва молҳои тибби аз саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби шахсони ҷузъӣ тибқи тартиби музсарраркардаи сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин бо гирифтани иҷозатнома оид ба ғайриқонунӣ тибборати хориҷӣ анҷом меёбад.

Масомоти гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷангоми ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид ва аз саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шудани дорувори ба масоми ваколатдори давлати дар соҳаи фармасевти хабар медиҳад (Қонун аз 18.06.2008 № 409).

Тартиби воридоту содироти дорувори ва молҳои тиббиро Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Воридоти дорувори салбаки ва ба талаботи стандартҳои музсарраршуда ҷавобгӯ набуда, мӯлати истифодааш гузашта ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст (Қонун аз 18.06.2008 № 409).

Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷузъӣ дорад, ки ҷангоми оғати табиӣ, ҷолати ғавсулода ва вогирии (эпидемияи) бемориҳои сирояткунанда баҳои воридоти дорувори ва молҳои тиббии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сайд гирифтанишуда иҷозат диҳад.

Ба саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид ва аз саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон содир намудани теъдоди маҳдуди дорувори новобаста аз басайдгирии давлатии онҳо баҳои истифодаи истисноии шахси бо масҷадҳои тибби ва ҷайритибборати пешбинишуда, ба шахсони зерин иҷозат дода мешавад:

- баҳои истифодаи шахси ба шахсони воҷеъе, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон омадаанд;
- ба қормандони ҷайрати дипломати ё намояндагони ташкилоти байналмиллалӣ, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистони фиристода шудаанд;
- баҳои муолиҷаи мусофирони воҷатаҳои наслиёте, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон омадаанд;
- баҳои гузаронидани озмоишҳои пеш аз дармонгоӣ ва дармонгоӣ;
- баҳои ба сайд гирифтани дорувори дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- баҳои ороиши намоишгоҳи, ярмаркаи ва конференсияи, бе ҷузъӣ ғурӯш;
- баҳои истифодаи шахси, ба мисдори зарури бақорвардани дорувори аз тарафи шахсони воҷеъӣ.

Моддаи 22. Ҷамлу насл, нигоҳдори ва нобуд қардани дорувори

Талабот ва соҳаҳои, ки нигоҳи, доштани сифат ва бехатарии дорувориро ҷангоми ҷамлу насл ва нигоҳдори таъмин мекунад, стандартҳои давлати ва диғар ҷуғрати меъерии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд.

Дароз қардани мӯлати қоршоҷии дорувори манъ аст. Доруӣ, ки мӯлати истифодаи онҳо гузаштааст, бояд нобуд қарда шаванд. Тартиботи нобуд қардани доруӣ, ки вайрон шудаанд ва доруӣ, ки мӯлати истифодаи онҳо гузаштааст ва сифаташон ба талаботи стандартҳои мутобиқат намекунад, аз тарафи Вазорати нигаҳдории тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон музсаррар қарда мешавад.

Моддаи 23. Дорувории нашъаодор ва руитаъсир (психотропи) (Конун аз 18.06.2008 № 409)

Соидаиои истеисол, нигоидори, тассим, таъйинот, истифода, воридот, содирот ва iamлу насли дорувории нашъаодор ва руитаъсирро (психотропиро) сонунгузории Чумиурии Тоҷикистон муаяйн мекунад (Конун аз 18.06.2008 № 409).

БОБИ V. КОРКАРД, ОЗМОИШИ ПЕШ АЗ ДАРМОНГОИИ
ВА ДАРМОНГОИИИ (КЛИНИКИИ) ДОРУВОРИ

Моддаи 24. Коркарди дорувории нав

Коркарди дорувории нав аз њустуъи моддаиои нави фаъоли дорусозӣ, омӯзиши хусусияти шифоии онҳо ва инчунин аз озмоиши пеш аз дармонгои (клиники) иборат аст.

Маблаигузории коркарди дорувории нав аз манбаъҳои зерин амали мешавад (Сонуни IT аз 03.07.2012 № 861):

- аз маблаи буъети давлати;
- аз маблаи ташкилоти коркарди дорувори;
- аз маблаи корхонаи истеисолкунандаи дорувори дар доираи корҳои илмӣ тадқиқотӣ, ки дар асоси шартнома байни ташкилоти коркарди дорувори ва корхонаи истеисолкунандаи дорувори иҷро мешавад;
- манбаъҳои дигари молиявӣ, аз њумла маблаҳои бунёдҳои хайрия ва пасандозҳои шахсонӣ воқеӣ ва iysysi.

Iysysi ташкилоти коркарди дорувории нав аз рӯи сонунгузории Чумиурии Тоҷикистон ифз карда мешавад.

Моддаи 25. Озмоиши пеш аз дармонгои (клиники)

Озмоиши пеш аз дармонгои (клиники) бо масади омӯзиши таъсири маисуси дорувори ва бехатарии онҳо бо роҳи тадқиқотҳои илмӣ кимёвӣ, физикӣ, биологӣ, микробиологӣ, дорушиносӣ ва токсикологӣ анҷом дода мешавад.

Озмоиши пеш аз дармонгоиро ташкилоти коркарди дорувори, риояи соидаиои амалияи озмоишгоӣ, ки онро Вазорати нигоидории тандурустии Чумиурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, анҷом медиҳад.

Озмоиши пеш аз дармонгои мувофисӣ назҳаи тасдиқшуда гузаронида шуда, бо сабти протокол ва тартибдиҳии исбот, ки дар онҳо ҳуҷҷа аз натиҷагирӣ озмоиши пеш аз дармонгои омадааст, анҷом меёбад. Ташкилоти коркарди дорувори оид ба имконияти дар оянда гузаронидани озмоиши дармонгои (клиники) маълумот пешниҳод мекунад.

Назорат оид ба риояи меъриҳои iysysi ва ахлоқи истифодаи iайвонӣ барои озмоиши пеш аз дармонгои дорувори аз тарафи Вазорати нигоидории тандурустии Чумиурии Тоҷикистон ба ӯ оварда мешавад.

Моддаи 26. Гузаронидани озмоиши дармонгои (клиники) дорувори

Масади озмоиши дармонгои (клиники) дорувори аз натиҷагирӣ бо усули илмӣ оид ба баиодидию исботи судмандӣ ва бехатарии дорувори, маълумотгирӣ оид ба таъсири иловагии (аксуламали) эитимолӣ аз истифодаи дорувори ва таъсири мутасобилаи онҳо бо дорувории дигар иборат аст.

Сарорро дар бораи гузаронидани озмоиши дармонгои (клиники) масоми ваколатдори Iукумати Чумиурии Тоҷикистон дар асоси аризаи ташкилоти коркарди дорувори, исбот, ҳуҷҷаи мусбӣ оид ба озмоиши пеш аз дармонгои дорувори ва дастурамали истифодаи дорувори, сабул

мекунад.

Озмоиши дармонгоиҳои дорувориро муассисаҳои ниғаидорӣ тандурустӣ дар асоси иҷозатномаи махсуси Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба гузаронидани озмоиши дармонгоиҳои анҷом медиҳад.

Озмоиши дорувори дар инсон таъти роибарии духтури (мутахассиси) ваколатдор сурат мегирад. Духтуре (мутахассисе), ки озмоиш мегузаронад, бояд дар соҳаи озмоиш салоҳияти зарурӣ дошта бошад.

Озмоишгар ҷангоми ошкор гардидани таъсири иловагӣ (аксуламали) бояд ҷавран Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро огоҳ намояд.

Натиҷаи озмоиши дармонгоиҳо озмоишкунанда ба Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Тартиби гузаронидани ва сатҳ намудани озмоиши дармонгоиҳо Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Маблағгузориҳои озмоиши дармонгоиҳо аз ҷисби маблағҳои буҷети давлатӣ, шахси манфиатдори воқеӣ ва ҷисби ғайриҷисбии дигаре, ки сонун иҷозат додааст, ба ӯ овардан мумкин аст.

Моддаи 27. Ҷисби беморони ширкаткунанда дар озмоиши дармонгоиҳои (клиникии) дорувори

Иштироки беморон дар озмоиши дармонгоиҳои дорувори худихтиёри мебошад.

Бемор барои иштирок дар озмоиши дармонгоиҳои дорувори розигии хаттии худро медиҳад

Бемороне, ки мехоҳанд дар озмоиши дармонгоиҳои дорувори иштирок намоянд, бояд дар бораи дорувори ва моҳияти озмоиши дармонгоиҳои он, таъсири эпитомӣ, беҳатарии дорувори ва дараҷаи хавфи он барои бемор, рафтори бемор дар ҷолаҳои таъсири ҷайриэпитомии дорувори ба саломатии ӯ ва шартҳои суҷуртаи саломатии бемор маълумоти пурра дошта бошанд.

Бемор ҷас, дорад, ки аз иштирок дар озмоиши дармонгоиҳои дорувори дар ҷар марӣлаи озмоиши нишондодашуда даст кашад.

Ҷангоми гузарондани озмоиши дармонгоиҳои дорувори бо иштироки ноболиён, розигии хаттии падару модари онҳо зарур аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Гузарондани озмоиши дармонгоиҳои дорувори бо иштироки шахси зерин манъ аст (Конун аз 18.06.2008 № 409):

- ноболиёне, ки падару модар надоранд;
- занҳои ҷомила, ба истиснои ҷолатӣ, ки озмоиши дармонгоиҳои доруворие, ки барои занони ҷомила тавсия шудаанд ва хатари расонидани зарар ба зани ҷомила ва ҷанини ӯ комилан вуҷуд надорад;
- хизматчиёни ҷарбӣ;
- шахси аз озодӣ маҳрум.

Моддаи 28. Назорат ба гузаронидани озмоишҳои дармонгоиҳои (клиникии) дорувори ва моҳии тибби

Ба гузаронидани озмоишҳои дармонгоиҳои (клиникии) дорувори ва моҳии тибби Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон назорат мекунад ва ҷисби дорад дар сурати зарурат ӯро гузаронидани озмоиш ва ҷуғлатҳои озмоишро зерин санҷиш зарор диҳад.

Моддаи 29. Назорат ба таъсири иловагии (аксуламали) дорувори

Муассисаҳои ваколатдорнамудаи Вазорати ниғаидорӣ тандурустӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷамъовари, ба низом даровардан ва таълили маълумотро оид ба таъсири иловагии (аксуламали) дорувори ва

мушаххасоти таъсири мутасобилаи оніо ташкил менамоянд. Ин маълумот мунтазам ба Вазорати нигаҳдории тандурусти пешниҳод карда мешавад.

Муассисаҳои нигаҳдории тандурусти ва фармасевти барои пинҳон доштан, ба таври пурра пешниҳод накардани маълумот дар бораи таъсири иловагии дорувори, инчунин наандешидани тадбирҳои зарурӣ мутобиси сонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

БОБИ VI. ҶАЪОЛИЯТИ ФАРМАСЕВТИ ДАР ҶУМӢУРИИ ТОӢИКИСТОН

Моддаи 30. *Iusys*и машӯул шудан бо ҷаъолияти фармасевти

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсони *iusys* ва соиборони инфиродие, ки барои ҷаъолияти фармасевти иҷозатнома гирифтаанд, *iusys*, доранд ба ҷаъолияти фармасевти машӯул шаванд (Сонуни *IT* аз 18.06.2008 № 409, аз 03.07.2012 №861).

Шахсони воқеии дорои маълумоти олі ё миёнаи фармасевти буда ва сертификати мутахассис дошта, метавонанд дар муассисаҳои фармасевти бо тартиби муайянкардаи Вазорати нигаҳдории тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо шаклиҳои муайяни ҷаъолияти фармасевти машӯул шаванд.

Шахсони воқеии дорои таъсилоти миёна ё олии касбии фармасевтӣ ва сертификати мутахассис оид ба ҷаъолияти фармасевтӣ (сабул, нигоҳдорӣ, савдои ҷақанаи доруворӣ ва молҳои тиббӣ) баъд аз гирифтани шайодатнома дар бораи басайдгирии давлатии шахси воқеӣ ба сифати соибори инфиродӣ ҷаъолият карда метавонанд (Сонуни *IT* аз 03.07.2012 № 861).

Хориӣ карда шуд (Сонуни *IT* аз 12.05.2007 №270).

Ба шахсоне, ки дар муассисаҳои дахлдори таълимии кишварҳои хориҷӣ маълумоти фармасевти ва диплом гирифтаанд, инчунин ба шахсони воқеӣ ва *iusys*и хориҷӣ тибси тартиби мусарраҳнамудаи *Iukumati* Ҷумҳурии Тоҷикистон, агар дар созишномаҳои байналмиллалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, дар сохторҳои фармасевтии давлатӣ ё хусусӣ ба ҷаъолияти фармасевти иҷозат дода мешавад.

Ба кормандони соҳаи фармасевти, ки воқаста ба ихтисоси худ беш аз 3 сол кор накардаанд, танҳо баъди таърибаомӯзӣ ва тибси тартиби мусарраҳнамудаи Вазорати нигаҳдории тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон, собит намудани дараҷаи тахассуси худ барои машӯул шудан бо ҷунин ҷаъолият иҷозат додан мумкин аст.

Маърум сохтан аз *iusys*и ҷаъолияти фармасевти тибси сонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 31. Соиборӣ ва роибарии муассисаи фармасевти

Мутобиси сонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон *iar* як шахси воқеӣ ва *iusys*и метавонад соибори муассисаҳои фармасевти бошад.

Роибарии муассисаҳои фармасевти аз ҷониби шахсони дорои маълумоти фармасевти ва сертификати мутахассис буда, анҷом дода мешавад.

Соидаҳои идоракуни ва вазиғаҳои муассисаҳои фармасевтиро Вазорати нигаҳдории тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 32. Дорухонаҳои муассисаҳои таъобатию пешгири

Роибари дорухонаи муассисаҳои таъобатию пешгири бояд шахси дорои маълумоти фармасевти ва сертификати мутахассис бошад.

БОБИ VII. МАЪЛУМОТ, РЕКЛАМА ВА НАЗОРАТИ НАРҶИО

Моддаи 33. *Iusys*и бемор барои гирифтани маълумот дар бораи дорувори

Тар як бемор iysys дорад дар бораи судмандии дорувории ба ў тавсияшуда, таъсири эитимолии иловагии оню, таъсири байниамдигарии доруио мухталиф iангоми якюя истифода бурдани оню маълумот гирад.

Маълумот дар бораи доруворие, ки бидуни дорухати духтур дода мешавад, метавонад дар нашрияю ва эълонио воситаио ахбори омма, нашрияио махсустардонидашуда ва умум зикр гардад.

Маълумот дар бораи доруворие, ки тибси дорухати духтур дода мешавад, метавонад таню дар нашрияио махсустардонидашуда, ки барои кормандони тиб ва соiаи фармасевти таъйин гардидаанд, инъикос шавад.

Моддаи 34. Рекламаи дорувори

Реклама бояд ба таъмини бозори фармасевти бо маводи дорувории хушсифат, судманд ва беiатар мусоидат намояд. Рекламаи дорувори ва молюи тиббие, ки дар Чумиурии Тоҷикистон ба сайд гирифта нашудааст, манъ мебошад. Шахсони iysysие, ки барои фаъолияти фармасевти доруи ичозатнома нестанд, барои рекламаи дорувори iysys надоранд. Дар воситаио ахбори омма он дорувориеро реклама кардан мумкин аст, ки бидуни дорухат дода мешавад. Дорувории тибси дорухати духтур додашавандаро таню дар нашрияио махсустардонидашудаи чопi реклама кардан мумкин аст (Конун аз 18.06.2008 № 409).

Iангоми рекламаи дорувори бо масади тавсияти самаранокии реклама мусоисаи он бо дигар маводи дорувори ичозат дода намешавад.

Дар сурати риоя накардани талаботи Сонуни мазкур оид ба рекламаи дорувори, масоми ваколатдори Iукумати Чумиурии Тоҷикистон метавонад рекламаи дорувориро дар оянда манъ кунад.

Iаъм ва тартиби пардохти њарима вобаста ба вайрон кардани талаботи Сонуни мазкур оид ба рекламаи дорувори мутобиси сонунгузории Чумиурии Тоҷикистон анчом меёбад.

Моддаи 35. Нишондод барои аз муомилот гирифтани дорувори

Дорувори аз муомилот мутобиси сонунгузории Чумиурии Тоҷикистон дар iолатио зайл гирифта мешавад:

- агар дорувори дар Чумиурии Тоҷикистон ба сайд гирифта нашуда бошад;
- агар ин барои пешгири намудани зиёни саломатии айюли зарур бошад;
- агар дорувори мувофиси нишондод судманд набошад;
- агар сифати дорувори ба талаботи стандартюи амалкунанда чавобгў набошад;
- агар мўилати нишондодашудаи дорувори ба охир расида бошад.

Моддаи 36. Назорати нарх

Назорати давлати њиiати танзими нархгузори ва њуброни хароъот барои дорувори тибси тартиби муайяннамудаи Iукумати Чумиурии Тоҷикистон анчом дода мешавад.

МУСАППАРОТИ ХОТИМАВИ

Моддаи 37. Iамкорию байналмиллалю

Чумиурии Тоҷикистон iамкорию байналмиллалиро дар соiаи ихтироъ, истеiсол, назорати сифат ва савдои дорувори анчом медиад. Бо ин масад барномаюи илмию байналмиллалиро таiия ва амали карда, мубодилаи иттилоъi, усуюю ва технологияи пешсадами ихтироъ ва истеiсоли дорувори, воридот ва содироти он, iамкориюи илмию ва касбии

кормандони тиббро анчом медиад.

Давлат дастгирӣ ва инкишофёбии іама шакліои іамкориіои байналмиллалиро дар соіаи ихтироъ, истеісол, назорати сифат ва савдои дорувори, ки ба сонунгузории Ҷуміурии Тоҷикистон муҳолифат надорад, таъмин менамояд.

Моддаи 38. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Соҳуни мазкур

Шахсони воҳеі ва іуsysіе, ки мусаррароти Соҳуни мазкурро вайрон мекунанд, мутобиси сонунгузории Ҷуміурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Президенти
Ҷуміурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе
аз 6 августи соли 2001 № 39